

D O M

afsagt den 13. april 2000 af Vestre Landsrets 9. afdeling
(dommerne Chr. Bache, Stig Glent-Madsen og Jens P. Christensen
(kst.))
i ankesag B-1341-99

Appellant

(Advokat Birte Krag Jespersen, Århus)
mod
Århus Amt.

Retten i Århus, 8. afdeling, har den 11. maj 1999 afsagt dom i sagen i 1. instans (BS 8-1820/99).

For landsretten har Appellanten påstået, at tvangsindlæggelsen på Psykiatrisk Hospital i Århus den 24. februar 1999 efterfølgende godkendt af Patientklagenævnet den 25. marts 1999, og den efterfølgende tvangstilbageholdelse indtil den 6. april 1999 kendes ulovlig.

Indstævnte, Århus Amt, har principalt påstået stadfæstelse og subsidiært nedlagt påstand om, at tvangsindlæggelsen den 24. februar 1999 kendes lovlig, og tvangstilbageholdelsen i perioden 24. februar 1999 til 29. marts 1999 kendes lovlig.

Retslægerådet har den 20. december 1999 afgivet erklæring. Af erklæringen fremgår bl.a.:

".....

Med sagens tilbagesendelse skal Retslægerådet henvise til foreliggende sagsakter og på baggrund af lægeerklæring fra konstitueret overlæge Person 4 Psykiatrisk Hospital i Århus, dateret den 03.03.99, udtale, at Appellanten

██████ to gange tidligere har været indlagt på psykiatrisk afdeling på baggrund af en nervøs spisevægring. Allerede 16 år gammel blev hun indlagt første gang med nervøs spisevægring og har siden da været indlagt en række gange, herunder på specialafdeling på Rigshospitalet på grund af en svært behandlelig nervøs spisevægring, der i perioder har været livstruende. I 1993 var hun indlagt på medicinsk afdeling i Århus svært undervægtig med påvirket stofskifte og påvirkning af blodlegemerne. Fra 14.01.97 til 11.02.98 var hun atter indlagt på Psykiatrisk Hospital i Århus, igen i svært afmagret tilstand med udtalte legemlige påvirkninger som følge heraf. Ved udskrivningen blev aftalt fortsat ambulante kontakt. Den 24.02.99 blev hun genindlagt ved tvang på Psykiatrisk Hospital i Århus og samme dag overflyttet til medicinsk afdeling med henblik på tvangsbehandling på grund af spisevægring. Hun vejede ved ankomsten 30 kg. Tilstanden var livstruende, og hun måtte ernæres via sonde. Hun fandtes ved indlæggelsen ekstremt afmagret med påvirkning af blodbilledet, hvilket kunne give stor risiko for infektioner, og med ophørte menstruationer. Hun var ude af stand til at erkende og forstå den livstruende situation, som den ekstreme afmagring hensatte hende i og gav udtryk for, at hun føler sig uren ved fødeindtagelse. Hendes realitetstestning var således på indlæggelsestidspunktet og efterfølgende svært læderet.

Efter Retslægerådets opfattelse var ██████
Appellanten ██████ på tidspunktet for tvangsindlæggelsen sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles med sindssygdom, og samtidig til fare for sig selv, idet hun befandt sig i en tilstand, der uden behandling var livstruende. Det ville således have været uforsvarligt at undlade tvangsindlæggelse med henblik på behandling. Ligeledes vil det have været uforsvarligt ikke at opretholde tvangsindlæggelsen, indtil behandling var institueret, således at hun ikke længere befandt sig i en livstruende tilstand.

Appellanten har supplerende forklaret, at hun omkring jul 1998 vejede ca. 30 kg. Når hun har det godt og fungerer normalt, vejer hun 38 kg. Hun har tidligere fået afslag på behandling under henvisning til, at hun var veganer. Hun er veganer af idealistiske grunde. Hun har mange gange forgæves forsøgt at få en passende veganerdiæt doseret af af Psykiatrisk Hospital. Hun har tidligere været indlagt på psykiatrisk afdeling 7 gange. I begyndelsen af 1999 var hun bekymret for sin vægt, der forud for tvangsindlæggelsen var kriminelt lav, men vægttabet skyldtes infektioner og ikke spisevægring. Hun har svært ved at få vægten op uden hjælp, når den er så langt nede. Hun har behov for, at andre bestemmer, hvad og hvor meget hun skal spise, så hun ikke selv skal træffe disse valg. Hun har svært ved at forstå sin egen læge, der tidligere havde afgivet erklæring om, at hun var samarbejdsvillig og motiveret, og som dagen efter konstaterede, at hun havde alvorligt realitetstab og vrangforestillinger. Hun mener, at hun på samme måde som fx. en kræftpatient har ret til at sige nej til behandling, som lægen foreslår. Hun blev formelt tvangsindlagt på Psykiatrisk Hospital i Århus og reelt indlagt på medicinsk afdeling på Amtssygehuset, hvor hun fik sonde mad. Hun var ikke på Psykiatrisk hospital lige før påske. Tvangstilbageholdelsen opførte, da overlægen her tilså hende umiddelbart efter påske. Hun var forud for tvangsindlæggelsen selv bekymret og villig til at gå på en ambulant diæt, men lægerne ville have, at hun skulle indlægges og i øvrigt have andet end veganerkost. Hun opfattede det sådan, at man ikke troede på, at hun ville indtage maden selv, og at de mente, at der var risiko for, at hun ville dø.

Forhenværende overlæge **Person 1** har forklaret, at han siden 1977 har været overlæge og senest administrerende overlæge på Psykiatrisk Hospital. Han har besluttet tvangsindlæggelsen af appellanten på baggrund af de papirer, han dengang fik forelagt, han kendte ikke på daværende tidspunkt de øvrige sagsakter, men der forelå en overbevisende lægeerklæring med relevante præmisser. Han kontaktede tillige overlæge **Person 2** **Person 2** der var overlæge på medicinsk afdeling. Overlæge **Person 2** kendte appellanten fra tidligere, og han var ikke i tvivl om, at indlæggelsen hastede. Vidnet har ikke haft per-

sonlig kontakt med appellanten, men sagen har været drøftet på hospitalet. Man havde i første omgang forsøgt en frivillig indlæggelse, men det var ikke lykkedes. Appellanten har en svær anorexia nervosa, der normalt har en dødelighed på 10-15 %. Livstruende anorexi ligestilles med sindssygdom, hvilket blandt andet er fastslået af Retslægerådet. Ved tvangsindlæggelsen var der ingen tvivl om, at der var en betydelig risiko for appellantens liv, hvilket fremgik tydeligt af vægt og blodbillede. Når appellantens situation var så alvorlig, skal vægten forøges - om nødvendigt med tvang. En ambulante behandling var forbundet med stor risiko, og der havde på daværende tidspunkt været adskillige forgæves tiltag. Det var nødvendigt at indlægge appellanten på medicinsk afdeling med fast vagt. Den 30. marts blev appellanten flyttet til psykiatrisk afdeling, da hun på dette tidspunkt vejede 33 kg. Tvangstilbageholdelsen blev efterprøvet af ham den 27. februar - på daværende tidspunkt havde han fået yderligere oplysninger fra Center for Spiseforstyrrelse. Den efterfølgende godkendelse blev foretaget af overlæge **Person 3**. Situationen for en anorexipatient er væsentlig forskellig fra en kræftpatient, der ikke ønsker behandling for sin sygdom. En anorexipatient vil i vidt omfang lide af vrangforestillinger og virkelighedsforstyrrelser. Når en anorexipatient vejer 30 kilo er dette tilfældet, og man bør ikke fæstne lid til patientens egen vurdering.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Indledningsvis bemærkes, at det i et tilfælde som det foreliggende, hvor Patientklagenævnets afgørelse forelå før frihedsberøvelsens ophør, ikke er udelukket at tage stilling til den efterfølgende tvangstilbageholdelse af appellanten.

Efter Retslægerådets erklæring af 20. december 1999 sammenholdt med forhenværende overlæge **Person 1** forklaring tiltrædes det, at tvangsindlæggelsen den 24. februar 1999 var lovlig. Appellanten må således antages at have befundet sig i en tilstand, der efter loven og dens forarbejder ganske må ligestilles med sindssygdom, og lægerne har været berettigede og forpligtede til at bortse fra appellantens udtrykte ønsker om ambulante behandling, der i den foreliggende situation med

betydelig sandsynlighed kunne være livstruende. Landsretten stadfæster derfor byrettens afgørelse vedrørende tvangsindlæggelsen.

Efter Retslægerådets erklæring og de i øvrigt foreliggende lægelige oplysninger findes de materielle betingelser for tvangstilbageholdelsen frem til den 6. april 1999 ligeledes at være opfyldt.

Ifølge tvangsprotokollen er en efterprøvelse af frihedsberøvelsen noteret henholdsvis den 27. februar, 9. marts og 19. marts 1999. Ifølge psykiatrilovens § 21, stk. 2, jf. stk. 1, skulle efterprøvelse - foruden den 27. februar - være sket henholdsvis den 6. marts, 16. marts og 26. marts. Da de formelle betingelser for frihedsberøvelsen herefter ikke var opfyldt, har tvangsindlæggelsen af appellantens i perioderne 6.- 9. marts, 16.- 19. marts og 26. marts - 6. april 1999 været ulovlig.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom stadfæstes med den ændring, at tvangstilbageholdelsen af [redacted] Appellanten, i perioderne 6.- 9. marts, 16.- 19. marts og 26. marts - 6. april 1999 kendes ulovlig, mens tvangstilbageholdelsen i øvrigt kendes lovlig.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for landsretten til den anden part eller til statskassen.

Chr. Bache

Stig Glent-Madsen

Jens P. Christensen

(kst.)

cfr.

Uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg, den 13/04-00

[redacted] Anonymiseret

retssekretær